

Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 14 февруари 2020 г.
(OR. en)

5767/20

COMPET 42
IND 15
MI 36

БЕЛЕЖКА

От: Председателството

До: Комитета на постоянните представители/Съвета

Относно: *Подготовка за заседанието на Съвета по конкурентоспособност на 27 и 28 февруари 2020 г.*

Европейски зелен пакт – преход към неутрална по отношение на климата и кръгова промишленост на ЕС

Представяне от Комисията

Ориентационен дебат

Приложено на делегациите се изпраща бележка на председателството, озаглавена „Европейски зелен пакт – преход към неутрална по отношение на климата и кръгова промишленост на ЕС“, с оглед на ориентационния дебат по време на заседанието на Съвета по конкурентоспособност на 27 февруари 2020 г.

Съвет по конкурентоспособност, 27 февруари 2020 г.

Европейски зелен пакт – преход към неутрална по отношение на климата и кръгова
промишленост на ЕС

Информационен документ на председателството с оглед на обмена на мнения

Европейският зелен пакт, публикуван от Комисията на 11 декември 2019 г., очертава как да превърнем Европа в първия неутрален по отношение на климата континент до 2050 г., с което да се даде тласък на икономиката, да се подобрят здравето и качеството на живот на хората, да се осигурят грижи за природата и да бъдат обхванати всички без изключение.

На 12 декември 2019 г. Европейският съвет одобри целта за неутрален по отношение на климата Европейски съюз до 2050 г., взе под внимание съобщението за Зеления пакт и прикани Съвета да започне работа в съответствие с одобрената цел за 2050 г. Европейският съвет подчерта, че следващата многогодишна финансова рамка (МФР) ще допринесе значително за действията в областта на климата.

Освен това Европейският съвет изтъкна, че всички имащи отношение законодателни актове и политики на ЕС трябва да отговарят на целта за неутралност по отношение на климата и да допринасят за нейното постигане, като същевременно се спазва равнопоставеност.

Европейският зелен пакт предоставя пътна карта с политики и мерки за осъществяване на преобразяващата промяна, от която се нуждаем във всички сектори. Много от тях ще бъдат реализирани през първата година от мандата на Комисията и представляват основна част от работната програма на Комисията за 2020 г.

Комисията обяви, че ще подобри начина, по който въпросите на устойчивостта и иновациите биват третираны в рамките на нейните насоки и инструменти за по-добро регулиране. Целта е да се гарантира, че всички инициативи, свързани със Зеления пакт, постигат своите цели по най-ефективния и най-малко обременяващ начин, а всички други инициативи на ЕС са на висотата на „зелената клетва“ да не се нанасят вреди.

Хърватското председателство има готовност да улесни дискусиите в Съвета по всички предложения в този контекст.

Мобилизиране на промишлеността за чиста и кръгова икономика

Европейската промишленост има главна роля в бъдещето на Европа като важен източник на устойчив и приобщаващ икономически растеж. Силната индустриална база е основата на нашата конкурентоспособност и просперитет. Без модерна промишленост ще бъде невъзможно да насочим обществото към устойчиво, неутрално по отношение на климата и цифрово бъдеще.

Както се посочва в Европейския зелен пакт, постигането на неутрална по отношение на климата и кръгова икономика изисква пълна мобилизация на промишлеността. Необходими са 25 години – цяло едно поколение – за да се извърши трансформация на даден промишлен отрасъл и на всички вериги за създаване на стойност. Трансформацията трябва да направи от европейската линейна икономика кръгова такава, т.е. от „взема – прави – продава – изхвърля“ да се премине към икономика, в която се ремонтира, отново се използва и отново се произвежда, и едва когато тези опции бъдат изчерпани, се рециклира и ресурсите се връщат обратно в производството. За да сме готови през 2050 г., през следващите пет години трябва да бъдат взети решения и да бъдат предприети действия.

Спешно са необходими нови бизнес модели, базирани на цифровизацията, за да се ускори кръговостта и да се насърчи дематериализацията на нашата икономика, като по този начин Европа стане по-малко зависима от първичните суровини.

Преходът е възможност за разширяване на устойчивите и създаващи работни места икономически дейности. На световните пазари съществува значителен потенциал за технологии, устойчиви продукти и услуги с ниски емисии. Кръговата икономика предлага и голям потенциал за нови дейности и работни места. Преобразуването обаче е твърде бавно и неравномерно.

Същевременно, докато много международни партньори не споделят същата амбиция като ЕС, а той засилва амбициите си в областта на климата, съществува риск от изместване на въглеродни емисии. Това би било резултат от прехвърляне на производство от ЕС към други страни с по-ниски амбиции за намаляване на емисиите или от замяна на произведения в ЕС продукти с вносни такива, характеризиращи се по-голяма въглеродна интензивност. Ако този риск се материализира, няма да има намаление на емисиите в световен мащаб. Затова Комисията разглежда механизъм за корекция на въглеродните емисии на границите за избрани отрасли (с оглед на представянето на предложение през 2021 г.).

През март 2020 г. Комисията ще приеме промишлена стратегия на ЕС. Тя би трябвало да разгледа двойното предизвикателство на зелената и цифровата трансформация, обхващайки всички съответни области на политиката. Европа трябва да използва потенциала на цифровата трансформация, която е ключов фактор за постигане на целите на Зеления пакт. По-силните кръгови промишлени вериги за създаване на стойност са от решаващо значение за постигането на зелена и устойчива промишленост на ЕС и осигуряват конкурентни предимства за ЕС като първа стъпка за постигане на въглеродна неутралност.

Корпоративното управление следва да се промени, тъй като много дружества са фокусирани върху краткосрочната финансова възвръщаемост вместо върху дългосрочното си развитие и устойчивост. От съществено значение е насърчаването на нови форми на сътрудничество с промишлеността и инвестициите в стратегически вериги за създаване на стойност.

Укрепването на европейските вериги за създаване на стойност е важно в глобален контекст за повишаване на промишлената конкурентоспособност и стратегическата самостоятелност. Проектите от общ европейски интерес са един от важните инструменти за подкрепа на стратегическите вериги за създаване на стойност на равнище ЕС, но не следва да бъдат единствените.

Енергоемките промишлени отрасли, като стоманодобивът, химическата промишленост и циментовата промишленост, са абсолютно необходими за европейската икономика, тъй като предлагат няколко ключови вериги за създаване на стойност. От съществено значение са декарбонизацията и модернизацията на този сектор. Препоръките, публикувани от групата на високо равнище за енергоемките промишлени отрасли, показват ангажимента на промишлеността към тези цели¹. Те очертават действия, които биха могли да осигурят правилните пазарни сигнали за привличане на нови инвестиции в Европа, да помогнат на дружествата да прилагат икономически ефективни пътища към неутралността по отношение на климата и да се възползват от нови възможности за бизнес в Европа и чужбина. Тези препоръки поставят акцент и върху необходимостта да се гарантира справедлив преход и да се разгледа необходимостта работниците да придобият нови умения, както и да се помогне на общностите, зависими от тези производства, да се справят с прехода. Гарантирането на доставките на устойчиви суровини, необходими за чистите и цифровите технологии, също е стратегически въпрос в рамките на Зеления пакт.

¹ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_19_6353

Заедно с промишлената стратегия, един нов план за действие в областта на кръговата икономика ще спомогне за модернизирането на икономиката на ЕС и ще извлече полза от възможностите на кръговата икономика във вътрешен и световен план. Основна цел на новата политическа рамка ще бъде да се стимулира развитието на водещи пазари за неутрални по отношение на климата и кръгови продукти в ЕС и извън него, както и европейската икономика да се преориентира към максимално запазване на стойност и минимално използване на първични ресурси. Планът за действие ще включва политика за „устойчиви продукти“, която да гарантира, че продуктите са проектирани за устойчивост и кръговост, както и за по-ниско екологично и социално въздействие през жизнения си цикъл, въз основа на сравними и проверими данни. Тази политика ще дава приоритет на намаляването и повторното използване на материалите, преди те да бъдат рециклирани. Тя ще стимулира новите бизнес модели и ще определи минимални изисквания за предотвратяване пускането на пазара на ЕС на вредни за околната среда продукти. Ще се засили разширената отговорност на производителя.

За прехода към устойчива и неутрална по отношение на климата икономика ще са необходими значителни инвестиции навсякъде в Европа и силен политически отговор на всички равнища. За постигането на настоящите цели в областта на климата и енергетиката до 2030 г. се очаква да бъдат необходими допълнителни 260 млрд. евро годишни инвестиции, възлизащи на около 1,5% от БВП за 2018 г. Тази инвестиция ще се нуждаят от мобилизиране на публичния и частния сектор. На 14 януари Комисията представи инвестиционния план за „Европейския зелен пакт“, за да помогне посрещането на тези нужди от инвестиции (фигура 1). Най-малко 25% от дългосрочния бюджет на ЕС следва да бъдат предназначени за действия в областта на климата, а Европейската инвестиционна банка – европейската „банка за климата“ – ще предостави допълнителна подкрепа. За да може частният сектор да допринесе за финансирането на екологичния преход, през 2020 г. Комисията ще представи обновена стратегия за устойчиво финансиране.

Фигура 1. Финансови елементи на Инвестиционния план за устойчива Европа

Цифровите технологии са решаващ фактор за постигане на целите за устойчивост на Зеления пакт в много различни отрасли. Комисията възнамерява да разгледа мерки, с които да гарантира, че цифровите технологии като изкуствения интелект, 5G, блоковата верига, компютърните услуги „в облак“ и най-съвременната изчислителна техника, както и интернет на нещата могат да ускорят и увеличат в максимална степен въздействието на политиките в областта на изменението на климата, кръговата икономика и опазването на околната среда. Тези технологии могат да ускорят включването на електроенергията от възобновяеми източници в европейските енергийни пазари и да стимулират потребителите да пестят енергия. Цифровизацията предоставя и нови възможности за мониторинг от разстояние на замърсяването на въздуха и водата или за наблюдение и оптимизиране на начина, по който се използват енергията и природните ресурси. Едновременно с това Европа се нуждае от цифров сектор, който поставя устойчивото развитие в центъра на вниманието. В това отношение новоприетата цифрова стратегия съдържа мерки за подобряване на показателите на енергийната ефективност и на кръговата икономика на самия сектор – от ширококоловите мрежи до центровете за данни. Освен това, като част от горепосочения План за действие за кръговата икономика, Комисията възнамерява да отдели специално внимание на областта на електрониката, в която ще разгледа свързаните с кръговата икономика наболели проблеми при електронните устройства.

Във връзка с това министрите, отговарящи за конкурентоспособността, се приканват да обсъдят ключовите елементи от предложения Европейски зелен пакт и да обменят мнения по следните въпроси:

1. По какъв начин ЕС и националните политики следва да подкрепят приноса на промишлеността за постигане на целта за неутралност по отношение на климата през 2050 г.? Необходими ли са специфични политики и мерки за ключовите промишлени отрасли във връзка с постигането на неутралност по отношение на климата и останалите цели на Зеления пакт?
2. До каква степен препоръките, публикувани от Групата на високо равнище за енергоемките отрасли, съответстват на отговорите на въпроси 1 и 2? Какви действия и мерки трябва да бъдат предприети на равнище ЕС, за да се намали рискът от изместване на въглеродни емисии?
3. Как може цифровизацията да улесни и ускори прехода към кръгова икономика?
